Umrl je velik domoljub Nužej Tolmaier

Dolgoletni tajnik Krščanske kulturne zveze in predsednik Narodopisnega društva Urban Jarnik

Krščanska kulturna zveza in Slovenski narodopisni inštitut Urban Jarnik izražata globoko žalost nad nenadno smrtjo g. Nužeja Tolmaierja. Dolga leta je bil gonilna sila osrednje kulturne organizacije KKZ in Narodopisnega društva Urban Jarnik, nosilec etnološke

dejavnosti na Koroškem in pobudnik neštetih novih vsebin in pristopov. Z njim je narodna skupnost izgubila človeka, ki je vse podredil svoji veliki ljubezni do slovenske kulture in želji, da se slovenska beseda ohrani ter se razvija naprej v ponos in zadoščenje poznejšim rodovom. Ko je leta 1965 – ob službi za Naš tednik – začel delati na Krščanski kulturni zvezi, se je ta, po dobrih desetih letih od ustanovitve, komaj začela razvijati. Nužej Tolmaier, ki je odraščal v zavedni, kulturno in versko ozaveščeni družini na Radišah, je vso svojo energijo posvetil razvoju in napredovanju slovenskega jezika in kulture na Koroškem. Njegovo življenjsko delo je bogata bera kulturnega življenja, ki je v času njegovega delovanja zacvetelo po celotnem dvojezičnem ozemlju na Koroškem. Kot sodelavec Našega tednika je prišel v stik s posamezniki v najrazličnejših krajih južne Koroške. Mnoga poznanstva je znal razviti v plodno kulturno sodelovanje s Krščansko kulturno zvezo.

Močan razcvet kulturnega življenja med koroškimi Slovenci je nedvomno tesno povezan z osebo Nužeja Tolmaierja. Koliko je bilo njegovih novih izvirnih pobud in koliko novih pristopov – če samo pomislimo na razvoj gledališkega in lutkovnega ustvarjanja na Koroškem, na gledališko in lutkovno delavnico v Ankaranu, na pevsko revijo Koroška poje, na Teden mladih umetnikov, na Jezikovne počitnice v Novem mestu ali na plodno čezmejno sodelovanje s Slovenci na Primorskem in v sosednji Sloveniji. Trajen dokument ostaja obširno publicistično delo na področju kulturnega, glasbenega in pevskega ustvarjanja ter njegov prispevek k dokumentaciji narodopisne dediščine koroških Slovencev. "Kar je zapisano, ne bo izbrisano" je bilo vodilo njegovega zagnanega dela.

Po njegovi zaslugi je nastal etnološki oddelek pri KKZ in nato Slovenski narodopisni inštitut Urban Jarnik – njemu je predsedoval od leta 2004 do zadnjih dni in skrbel, da je bogata kulturna dediščina Slovencev na Koroškem postala vidna.

Bil je neverjetno daljnoviden in napreden ter spreten pri navezovanju stikov ter pri povezovanju ljudi in ustanov v prid celotne narodne skupnosti. Za Krščansko kulturno zvezo je njegovo delo postalo temelj delovanja. Njegov nesebični pristop do dela, s katerim je znal nagovoriti in navdušiti ljudi na podeželju za aktivno delovanje v kulturnih društvih, je in ostaja njegova oporoka nam naslednikom. Spoštovanje do vsakogar, zanimanje za kulturno delo v najbolj "pozabljenih" predelih naše Koroške in povezovanje s celotnim slovenskim kulturnim prostorom, z zamejstvom in zdomstvom, njegova strast do rasti kulturnega življenja in njegova neizmerna ljubezen do slovenske besede in kulture ostajajo neizbrisen spoštljiv spomin na velikana kulturnega dela na Koroškem.

Naše iskreno sožalje velja njegovi družini, vsem sorodnikom in vsem dobrim prijateljem!

Izgubili smo ga vsi!

Pogreb velikega domoljuba je bil v torek, 2. septembra. Udeležili so se ga tudi predstavniki Zveze slovenske katoliške prosvete s predsednikom Milošem Čotarjem, ki so se s tem poklonili dolgoletnemu stebru KKZ, organizacije, s katero je ZSKP od nekdaj tesno povezana.

Nužej Tolmajer, duša kulturne ustvarjalnosti na Koroškem

In memoriam

PIŠE
DAMJAN PAULIN

Ne vem, kdaj sva se prvič srečala, nekaj desetletij je prav gotovo šlo mimo. Nužej Tolmajer je bil več kot tajnik Krščanske kulturne zveze, bil je

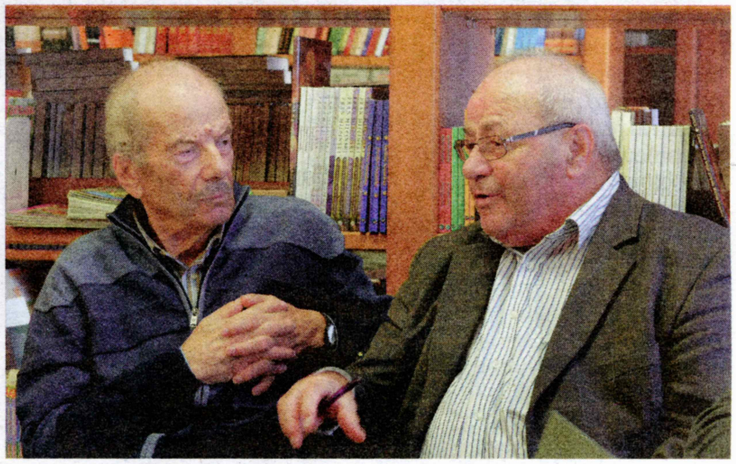

duša kulturne ustvarjalnosti na Koroškem. Pobudnik je bil na literarnem področju, zelo se je zanimal za sodelovanje z drugimi organizacijami izven Koroške. Bil je med pobudniki za Koroške kulturne dneve na Primorskem in obratno. Vedno se je potegoval za prisotnost primorskih zborov na reviji Koroška poje v Celovcu in za Cecilijanko v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici. Sicer se je zavzemal za izmenjavo na glasbenem področju. Iz Slovenije je vabil priznane umetnike z lutkovnega področja (Varl) in z njimi je v počitniškem času nastalo več skupin, ki so skupno vadile na slovenski obali. Te skupine se v domačih društvih pripravile lepe lutkovne predstave, s katerimi so gostovali na raznih krajih, tudi pri nas. Da so se lutke tako razbohotile na Koroškem, je njegova zasluga. Pri nas tega ni. Da mora biti to ustvarjanje na čim višji ravni, je Krščanska kulturna zveza organizirala razne tečaje in tudi druga izobraževalna srečanja. Skrbel je za ohranjanje starih običajev in s pomočjo izvedencev iz Slovenije pripravil razstave narodnih noš iz raznih krajev Koroške. Leta 2018 je izdal knjigo *Tiha zemlja, Pesemsko izročilo z Radiš in okolice*, kjer je živel.

Nužej Tolmajer je za svoje neutrudno delo prejel tudi več nagrad in priznanj. Leta 2017 je prejel Murkovo listino, leto kasneje pa priznanje Naša Slovenija.

Na pobudo takratnega predsednika Janka Zerzerja je začel izdajati list pod naslovom Slovenščina v družini. Namen tega lističa je ozaveščati ljudi na Koroškem o pomenu družine za posredovanje manjšinskega jezika. Tudi pri pobudi *Tako smo živeli. Življenjepisi koroških Slovencev* je Nužej igral pomembno vlogo. Prva knjiga je izšla leta1993. Sledile so še druge.

Ko se je upokojil, je prevzel predsedstvo Slovenskega narodopisnega inštituta Urban Jarnik iz Celovca.